

OVERDENKING BIJ JOH 20 VS 11 T/M 18

Onze liturgie op Paasochtend geeft het idee dat de opstanding over de leerlingen is aangebroken als een warm en stralend licht. We zingen uitbundig van de morgen ongedacht, en het woord dat deze ochtend het meest klinkt is het uitbundige Halleluja.

Maar als we het evangeliieverhaal horen is niet uitbundige vreugde de emotie waarmee het bericht van de opstanding werd ontvangen. De overheersende emotie is verwarring. In plaats van een stralende morgen zien we hier eerder nevelen en wolken waarachter iets verborgen gaat dat aanvankelijk niet wordt gezien en niet wordt begrepen. Als windselen die eerst moeten worden ontward.

Het eerste dat we zien is ook niet Jezus zelf. We zien mensen rondom hem die op zoek zijn. Zij zoeken iets dat ze niet kunnen vinden en ze vinden uiteindelijk iets dat ze niet hadden gezocht.

Als Simon en Johannes, door Maria gealarmeerd, naar het graf van Jezus gerend zijn en zijn dode lichaam daar niet vinden weten ze niet wat ze moeten doen. Ze gaan eerst maar weer terug naar huis. Maria doet dit niet, wat zou ze thuis moeten doen, ze heeft geen rust. Maria blijft staan bij de ingang van dat lege graf, in totale verbijstering. Een leeg graf, een zwart gat dat haar aangaapt, het is onverdraaglijk. Maar ze wil ook niet weg van die onverdraaglijke plek. Ze blijft maar staan op de plek waar ze Jezus niet kan vinden.

Iets zoeken en het maar niet kunnen vinden, dat maken we allemaal wel eens mee. Je kunt al behoorlijk van slag raken als je geen mens, maar alleen maar een voorwerp kwijt bent, als iets niet is op de plek waar het volgens jou toch echt had moeten zijn. Je gaat twijfelen aan jezelf. En vaak anderen beschuldigen: jij hebt het vast weggehaald! Het kan je totaal gaan beheersen, je hebt geen rust voordat je weer weet waar het is.

En hoe sterk kun je in het leven op zoek zijn naar en hopen op iets waarvan je gelooft dat het zou moeten gebeuren en dat soms heel dichtbij lijkt te komen -en dan gebeurt het toch niet en daar sta je dan met lege handen en vergeefse hoop. Hoe intens kan bijvoorbeeld het verlangen zijn naar een andere mens die heel belangrijk voor je is en hoe pijnlijk is het om alleen te blijven met dit verlangen. Het kan al het andere overschaduwen. En hoe stort alles in elkaar als je een mens verliest met wie je ten diepste verbonden was en die je niet kunt missen. Het is niet te bevatten dat hij of zij echt voorgoed weg is en toch is dat de onmogelijke werkelijkheid waarmee je moet leven. Hoe je in gedachten ook blijft zoeken, dat zoeken helpt je niet verder, je gedachten draaien maar in een kringetje rond, je kunt niet verder, het is alsof je bevroren wordt.

Het is deze beweging die we zien bij Maria. Het niet verder komen, het opgesloten zitten in intense wanhoop en verdriet, en het steeds weer op dezelfde grens stuiten. Maria gaat tot op de bodem van haar verdriet en radeloosheid. En juist daar, op die bodem, gebeurt er dan iets waardoor het anders wordt.

Huilend boog ze zich naar het graf en daar zag ze twee engelen in witte kleren zitten. Het graf is nu niet langer leeg en zwart, maar gevuld met licht en aanwezigheid. En er klinkt een vraag, waarin bekommernis om haar klinkt: *Waarom huil je?* Op de een of andere manier is ze niet langer alleen, er is contact, ze wordt uitgenodigd om zich uit te spreken, haar nood te klagen. En pas als ze dit gedaan heeft ziet ze Jezus staan, zo staat er, maar zonder te weten dat hij het is. Opnieuw klinkt die vraag: *Waarom huil je?* En ook: *Wie zoek je?* Waarom ze huilt? Omdat alles maar ook verloren is. En wie ze zoekt? Iemand die ze voorgoed kwijt is en met hem is ook heel haar toekomst weg.

En dan gebeurt er iets wonderlijks. In de plaats van de in zichzelf gevangen beweging van het vruchteloos zoeken van wat er niet is, het ronddraaien in hetzelfde kringetje, komt er ineens iets van buiten werkelijk bij haar binnen. Maria hoort met een schok haar naam *Maria* en op dat moment begint er bij haar iets te ontwaken. In dit verhaal is het niet Jezus, maar Maria die opnieuw tot leven wordt gewekt.

Het dode lichaam van haar geliefde Jezus dat Maria zo wanhopig zocht vindt ze niet. Het verleden dat ze kwijt is en zo graag weer terug zou willen roepen vindt ze niet. Maria vindt niet, maar ze wordt zelf gevonden. Ze wordt bij haar naam geroepen, het meest eigene van een mens, en ze krijgt een opdracht. En pas als dat bij haar is binnen gekomen kan ze in beweging komen en weggaan bij dat graf.

Dat is de betekenis van de opstanding van Jezus: die doet mensen opstaan uit wat hen verhindert te leven, wat dat ook maar is. Opstanding betekent dat er licht doorbreekt in de pikdonkere gevangenis van wanhoop, verdriet, bitterheid en machteloosheid, vanwege alles wat het leven aantast en kapot maakt. Het licht van een liefde die tot op de bodem gaat. Juist Maria die tot op de bodem van de wanhoop is gegaan is ook degene die die anderen het goede nieuws mag brengen.

Dat Jezus niet voorgoed weg en onbereikbaar is, maar dat hij aanwezig zal blijven in haar leven en in hun leven, op een andere, geheel nieuwe manier. Als bron van leven, kracht, hoop en liefde die nooit opraakt.

Het is een groot en adembenemend wonder, de omslag die een mens in zijn of haar leven kan maken van diep verdriet en wanhoop naar hoop en vertrouwen. Het is een groot wonder wanneer iemand die door tranen bevangen was langzaam ook weer iets anders kan gaan zien. Dat wonder is niet afdwingbaar. En wanneer we dat wel proberen brengen we schade aan. De tijd dat het gebeurt ligt niet in onze macht. Het werk van het wekken, scheppen en helen, het doen opstaan uit de dood, dat is Gods werk. Het enige wat wij kunnen doen is hopen en vertrouwen op de macht van een liefde die zelfs door de dood heengaat. En vanuit dat vertrouwen en die hoop mensen nabij blijven die zelf alle hoop en vertrouwen kwijt zijn. Het met die mensen uithouden en het met onze eigen wanhoop uithouden. Vertrouwen in de aanwezigheid van God die ons zal weten te vinden, ook en juist op de diepste bodem van onze wanhoop, wanneer de tijd daar is. Halleluja!

